

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра кримінального права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ДОВКІЛЛЯ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-наукова програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 31 серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Кримінальні правопорушення проти довкілля
Викладач (-і)	Шпіляревич Вікторія Вікторівна, доц., к.ю.н., доцент кафедри кримінального права
Контактний телефон викладача	(0342) 596134
E-mail викладача	viktoriia.shpiliarevych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку та розкладу занять на кафедрі. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, перевірка виконаних індивідуальних науково-дослідних, творчих завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є суспільні відносини, що виникають з приводу вчинення кримінальних правопорушень проти довкілля.</p> <p>У сучасних умовах людське суспільство сформувалося й розвивається у постійному спілкуванні з навколишнім природним середовищем. Природа – це об’єктивно існуюча реальність, яка існує поза свідомістю і незалежно від свідомості та волі як окремої людини, так і суспільства в цілому. Разом з тим вона є умовою, місцем і засобом праці та життя людини. Людина як біологічна істота складає частину природного середовища, взаємодіє з природою та впливає на неї, відчуває на собі дію законів, використовує та споживає її ресурси. Між людиною і природою відбувається постійний взаємообмін речовин. Негативний вплив діяльності людини на об’єктивні закони природи тягне за собою настання часто невідворотних небезпечних наслідків як для самої людини так і для природи в цілому. Тому, держава взяла на себе обов’язок правової охорони навколишнього природного середовища від впливу усякого роду негативних чинників.</p> <p>Основними джерелами цієї галузі виступають міжнародні нормативно-правові акти у сфері охорони довкілля; закон України про кримінальну відповідальність; інші закони України та підзаконні нормативно-правові акти, що стосуються сфери охорони навколишнього природного середовища, забезпечення охорони та раціонального використання природних ресурсів; судові рішення і доктрини найбільш кваліфікованих фахівців.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Кримінальні правопорушення проти довкілля» є формування у здобувачів ґрунтовних знань про: кримінально-правову політику у сфері охорони довкілля; поняття та характеристику кримінальних правопорушень проти довкілля; види кримінальних правопорушень проти довкілля; історію становлення та розвитку кримінальної відповідальності за посягання на довкілля; розмежування кримінальних правопорушень проти довкілля від інших суміжних складів кримінальних правопорушень та особливості їх кваліфікації; а також особливості кримінально-правової охорони та впливу на осіб, які вчинили посягання на навколишнє природне середовище за кримінальним законодавством окремих зарубіжних держав.</p> <p>1.2. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є набуття загальних та фахових компетентностей щодо кримінально-правового механізму охорони довкілля; кримінально-правових норм; сутності та напрямків кримінально-правової політики у сфері охорони довкілля.</p>	

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

- ✓ здатність до розуміння сутності кримінально-правової охорони довкілля;
- ✓ здатність визначення нових перспектив наукових досліджень проблем кримінально-правової політики у сфері охорони довкілля;
- ✓ здатність самостійного визначення, організації та проведення наукових досліджень проблем відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень проти довкілля, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Фахові компетентності:

- ✓ здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері кримінально-правової охорони довкілля і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей;
- ✓ здатність демонструвати знання інституційних та функціональних характеристик права, доктрини верховенства права, співвідношення норм міжнародного та національного права, здатність тлумачити та застосовувати норми права;
- ✓ здатність визначати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень проблем політики у сфері охорони довкілля (адміністративно-правової, кримінально-правової, еколого-правової);
- ✓ здатність застосовувати знання основ педагогічної діяльності, дидактики вищої школи, традиційні та інноваційні форми навчання і педагогічні технології у сфері професійної діяльності;
- ✓ здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, спрямованих на удосконалення механізму охорони довкілля засобами кримінально-правового впливу.

Програмні результати навчання:

- вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми кримінально-правової охорони довкілля державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;
- формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу наявних міжнародно-правових наукових досліджень, правозастосовної практики, наявні літературні дані;
- застосовувати наукові знання термінології, основні закономірності юридичного мислення та пізнання, формулювати поняття і категорії, класифікувати та узагальнювати явища та процеси кримінально-правової політики у сфері охорони довкілля;
- планувати наукові дослідження, розробляти наукові проекти, складати пропозиції щодо вдосконалення та практичної реалізації відповідних законодавчих положень;
- розуміти загальні принципи та методи правових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх для самостійного аналізу та дослідження міжнародно-правового регулювання суспільних відносин у сфері охорони довкілля;
- розробляти пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства на основі проведеного дослідження.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
1	081 Право	1	вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема № 1. Кримінально-правова політика у сфері охорони довкілля		2	2	8
Тема № 2. Історія становлення та розвитку кримінальної відповідальності за посягання на довкілля		-	-	10
Тема № 3. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти довкілля		2	2	6
Тема № 4. Кримінальні правопорушення у сфері забезпечення екологічної безпеки		2	4	6
Тема № 5. Кримінальні правопорушення у сфері посягання на об'єкти живої природи		2	4	6
Тема № 6. Кримінальні правопорушення у сфері посягання на об'єкти неживої природи		2	4	6
Тема № 7. Кримінальні правопорушення, що посягають на правові норми у сфері екології		2	2	8
Тема № 8. Відповідальність за посягання на довкілля за кримінальним законодавством окремих зарубіжних держав		-	-	10
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (з наступними змінами) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2020/03/Положення-про-критерії-оцінювання-студентів-ННЮІ.pdf</i>			
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами <u>одної письмової модульної контрольної роботи</u> . Робота виконується на 9 занятті. На контрольну виноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 5 балів, і 5 тестових завдань, які оцінюються по 2 бали. Максимальний бал за контрольну становить 20. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kkr.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали-2/3</i> . Формування розширеної бібліографії (не менше 20 вітчизняних та іноземних джерел) за одною з тем навчальної дисципліни. Максимальна оцінка – 5 балів.			
Семінарські	Поточний контроль знань на семінарських заняттях передбачає усне			

заняття	опитування-співбесіду для з'ясування розуміння здобувачами відповідної теми. Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Умови допуску до підсумкового контролю	Поточний контроль знань на семінарських заняттях передбачає усне опитування-співбесіду для з'ясування розуміння здобувачами відповідної теми. Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Підсумковий контроль	Якщо студент за результатами поточного контролю набрав не менше 50 балів, то набраний ним бал зараховується як підсумковий контроль (залік). <u>Підсумковий контроль – залік</u> у письмовій формі проводиться, якщо студент за результатами поточного контролю набрав менше 50 балів. На залік виноситься 5 тестових завдань, які оцінюються по 8 балів, 2 описові завдання, які оцінюються по 30 балів. Максимальний бал за залік становить 100 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття з навчальної дисципліни. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника).

8. Рекомендована література

1. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довілля : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 року. № 17. Режим доступу: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0017700-04>

2. Шульга А. М. Злочини проти довілля. Питання кваліфікації : наук.-прак. вид. Харків : НікаНова, 2012. 192 с.

3. Дудоров О., Комарницький М. Відмежування злочинів проти довкілля від злочинів проти власності. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2014. № 3 (36). С. 61–70.

4. Турлова Ю. А. Протидія екологічній злочинності в Україні: кримінологічні та кримінально-правові засади : дис. ... канд. юрид, наук: 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія: кримінально-виконавче право. Київ, 2018. Режим доступу: URL: <http://idpnan.org.ua/files/2018/turlova-yu.a.-protidiya-ekologichniy-zlochinnosti-v-ukrayini-kriminologichni-ta-kriminalno-pravovi-zasadi - d .pdf>.

5. Пілюшенко Д. О. Загальна характеристика злочинів проти екологічної безпеки. *Молодий вчений: Юридичні науки*. 2020. № 3 (79). С. 299–303.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в Методичних рекомендаціях до вивчення відповідної дисципліни.

Викладач

_____

доц. В. В. Шпіляревич